

13. MANAGEMENT

Didenko E. O.

Ph.D., associate professor

Kyiv National University of Technologies and Design

MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY AS THE KEY TO EFFECTIVE FUNCTIONING OF THE ENTERPRISE

Діденко Є. О.

к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

The article, firstly, summarizes the principles of management of economic security company; second, the model of management of economic security which is based on the classical theory of management; thirdly, presented the features of the integration management of economic security of the overall system management; fourth, exposed foundations budgeting process to ensure economic security.

Keywords: *economic security, the threat, management process, goals, principles, functions, knowledge base, integration, budgeting.*

У статті, по-перше, узагальнено засади управління економічною безпекою підприємства; по-друге, запропоновано модель управління економічною безпекою, що ґрунтується на класичній теорії управління; по-третє, представлено особливості процес інтеграції управління економічною безпекою у загальну систему управління підприємством; по-четверте, розкрито основи бюджетування процесу забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова. *економічна безпека, загроза, процес управління, цілі, принципи, функції, інформаційна база, інтеграція, бюджетування.*

На сьогоднішній день в Україні спостерігається складна економічна ситуація, а це в свою чергу, відбивається на бізнес-процесах, які відбуваються у вітчизняній економіці. Одні керівники мають можливість за рахунок ефективного прийняття управлінських рішень щодо використання наявних у розпорядженні ресурсів вивести підприємства з такого складного становища, а іноді навіть пришвидшити їх темпи розвитку, інші ж – не в змозі самостійно або із допомогою залучених із зовні консультантів впоратись з даною проблемою зазнаючи збитків із можливою подальшою втратою власного бізнесу. Задля запобігання таких негативних наслідків і виникає необхідність формування та реалізації концепції економічної безпеки комерційного підприємства.

Існує багато визначень [1, 2], але якщо їх узагальнити, можна охарактеризувати економічну безпеку, як стан суб'єкта господарювання, обумовлений достатнім рівнем ефективності використання наявних ресурсів, який забезпечує стабільний розвиток підприємства за рахунок його адаптації до умов функціонування й ефективної протидії загрозам і негативним впливам зовнішнього та внутрішнього середовища на основі мінімізації втрат з метою реалізації обраної стратегії діяльності.

Економічна безпека є складною категорією, що включає відповідно до системного підходу певні сукупність складових, які розглядаються у контексті оперативного, тактичного та стратегічного управління. Оскільки вона ще є і станом, яким можна і потрібно керувати, процес управління передбачає виконання низки функцій із їх змістовним наповненням. В свою чергу, сам процес управління економічною безпекою здійснюється її суб'єктами та ґрунтується на сукупності загальновідомих принципів менеджменту із використанням методів управління.

Суб'єкти управління економічною безпекою підприємства можуть бути зовнішніми та внутрішніми (рис. 1).

На основі вище сказаного представимо принципова модель управління економічною безпекою підприємства (рис. 2).

Важливу роль в ході управління відіграє інформаційна база [3]. У даному випадку вона

є впорядкованим набором логічно пов'язаних даних, призначених для дослідження стану економічної безпеки. Тобто це сукупність інформації, що призначена для прийняття рішень, яка і є інформаційним забезпеченням діяльності підприємства.

Рис. 1. Суб'єкти управління економічною безпекою підприємства

Рис. 2. Принципова модель управління економічною безпекою підприємства

Основні джерела інформаційного забезпечення при створенні бази даних управління економічною безпекою представлено на рис. 3.

Змістовна база даних, надає можливість комплексно оцінити рівень економічної безпеки як стану підприємства, визначити тенденцію зміни та сформулювати обґрунтований прогноз на майбутнє, що має сприяти, в свою чергу, зваженому удосконаленню діючої стратегії розвитку або розробці новітньої.

Джерела забезпечення

Рис. 3. Джерела інформаційного забезпечення формування бази даних управління економічною безпекою підприємства

Як приклад дослідження стану економічної безпеки підприємства можна представити наступний підхід: формування та розрахунок системи одиничних показників [4], приведення отриманих значень до єдиної системи вимірювання [5], визначення групових та інтегрального показників [6], аналіз подальших тенденцій із застосуванням адаптивної моделі прогнозування, оцінювання рівня ризикованості та ймовірності зміни показника у наступних періодах [7].

Важливою умовою ефективного управління економічною безпекою виступає рівень його інтеграції в систему загального управління підприємством. Основною метою впровадження цієї технології є концентрація зусиль працівників підприємства та наявного у його розпорядженні потенціалу на досягненні загального успіху в процесі функціонування як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі, що ґрунтується на запобіганні прояву загроз стабільній та ефективній діяльності.

Алгоритм інтеграції управління економічною безпекою у загальну структуру управління підприємством представлено на рис. 4.

Зауважимо, що процес управління економічною безпекою підприємства пов'язаний зі значними ресурсними витратами. Тому він значною мірою залежить від ефективності реалізації планування та бюджетування, що є складовою системи фінансового управління.

Бюджетування системи економічної безпеки розглядається як частина технології управління і планування. Воно надає підприємству можливість реагувати на загрози та негативні впливи в процесі господарської діяльності за рахунок створення ефективної системи управління наявними у його розпорядженні ресурсами.

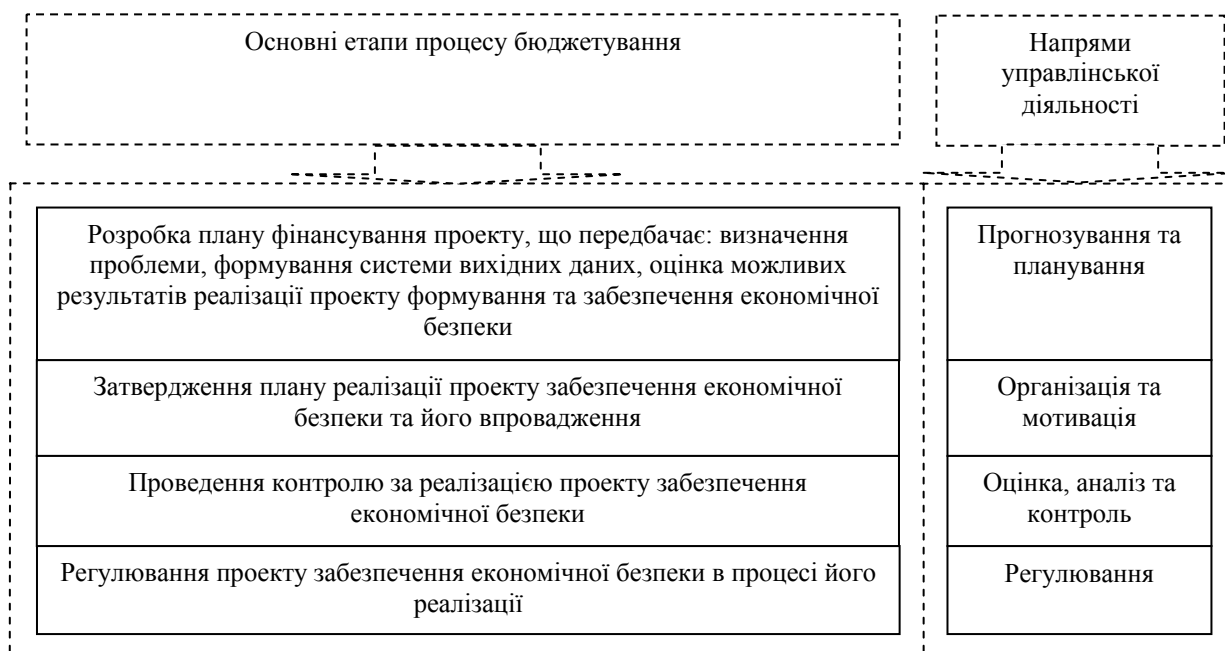

Рис. 4. Процес інтеграції управління економічною безпекою у загальну систему управління підприємством

Оснoву процесу бюджетування становлять бюджети, які представляють собою фінансові плани [8, 9], що охоплюють всі сфери діяльності підприємства, дозволяють визначити всі витрати та можливі результати щодо забезпечення економічної безпеки у певному періоді в цілому та за окремими її складовими зокрема.

Схему розробки та реалізації бюджетування процесу формування, забезпечення економічної безпеки підприємства представлено на рис. 5.

На основі зазначеного можна зробити висновок, що управління економічною безпекою є складним та багатофункціональним процесом, що спрямовується на запобігання будь-яких проявів загроз господарській діяльності підприємства. Воно може бути забезпечене тільки у разі застосування інструментарію своєчасного виявлення наявних і потенційних загроз функціонуванню підприємства та зваженої розробки комплексу заходів їх своєчасного подолання і заснована на формуванні та застосуванні методики оцінки та прогнозування рівня економічної безпеки, що дозволяє визначити основні проблеми його розвитку.

Рис. 5. Узагальнена схема бюджетування процесу забезпечення економічної безпеки підприємства

Література:

1. Мішин О. Ю. Сутність поняття «економічна безпека підприємства» / О. Ю. Мішин, С. В. Мішина // Вісник економіки транспорту і промисловості. – К. : 2012. – № 38. – С. 86-92.
2. Управління економічною безпекою підприємства [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Діденко Євген Олександрович ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К., 2012. – 20 с.
3. Гринберг А. С. Информационный менеджмент : Учеб. пособие для вузов. / А. С. Гринберг, И. А. Король – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с.
4. Римперсад Хьюберт К. Индивидуальная сбалансированная система показателей. Путь к личному счастью, гармоничному развитию и росту эффективности организации / К. Римперсад Хьюберт / Пер. с англ. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 176 с.
5. Мартиненко М. М. Стратегічний менеджмент : Підручник / М. М. Мартиненко, І. А. Ігнатська – К. : Каравела, 2006. – 320 с.
6. Камышникова Э. В. Качественная оценка экономической безопасности предприятия на основе использования функции желательности / Э. В. Камышникова // Економіка : проблеми теорії та практики [зб. наук. пр.]. – 2009. – Вип. 251, Т. 3. – С. 571-577.
7. Лук'янова В. В. Економічний ризик : Навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач – К. : Академ-видав, 2007. – 464 с.
8. Хруцкий В. Е. Внутрифирменное бюджетирование. Настольная книга по постановке финансового планирования / В. Е. Хруцкий, В. В. Гамаюнов – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 464 с.
9. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : Навчальний посібник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський – К. : Кондор, 2005. – 860 с.

Maryna Resler

Doctor of Economics, Professor
Head of Accounting, Taxation and Marketing Chair,
Mukachevo state university, Ukraine

THE INFORMATION MODEL OF THE OPERATING COMPONENTS OF FINANCIAL MANAGEMENT

Реслер М.В.

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет, Україна